

Õiguskantsler

Priit Pikamäe
Riigikohus
kantselei@riigikohus.ee

Teie 22.05.2017 nr 4-3-38-17

Meie 09.06.2017 nr 9-2/170708/1702518

Arvamus põhiseaduslikkuse järelevalve asjas nr 3-4-1-9-17

Austatud Riigikohtu esimees

Riikliku pensionikindlustuse seaduse § 28 lõige 2 punkt 12 ja § 24 lõiked 7, 8 ja 9 on koosmõjus põhiseadusega vastuolus osas, milles seadus sisaldab lünka, mis paneb kohtule ilma otsuse tegemise juhusteta kohustuse otsustada, kes vähemalt kaheksa aastat võrdselt last kasvatanutest saab selle eest kasutada pensioniõiguslikku staaži.

Teatan, et ei soovi asja arutamist suulises menetluses.

1. Riikliku pensionikindlustuse seaduse (RPKS) § 28 lg 2 p 12 järgi arvatakse pensioniõigusliku staaži hulka ühel vanematest või vanema abikaasal või eestkostjal või peres hooldajal kaks aastat iga lapse kohta, keda ta on kasvatanud vähemalt kaheksa aastat. Kui pensioniõigusliku staaži hulka lapse kasvatamise aastate arvamist on õigus taotleda mitmel inimesel, tuleb neil kokku leppida, kes saab pensioniõigusliku staaži hulka lapse kasvatamise aastaid arvata (RPKS § 24 lg-d 7 ja 9). Olukorraks, kus kokkuleppele ei jõuta, näevad RPKS § 24 lg-d 8 ja 9 vaidluse lahendamiseks ette kohtusse pöördumise õiguse.

2. Kohtusse pöördumise õigust saab Riigikohtu erikogu hinnangul realiseerida tsiviilkohtus (Riigikohtu erikogu määrus [nr 3-3-4-2-13](#), p 19). Materiaalõigusliku aluse vaidluse lahendamiseks annab tsiviilseadustiku üldosa seaduse (TsÜS) § 68 lg-st 5 tulenevalt RPKS § 28 lg 2 p-st 12 üksnes siis, kui üks vaidluse pooltest pole tegelikult last vähemalt kaheksa aastat kasvatanud. Sellisel juhul saab kohus tuginedes TsÜS § 68 lg-le 5 asendada kohtulahendiga last vähemalt kaheksa aastat mitte kasvatanud vanema tahteavalduse ja pensioniõigusliku staaži lapse kasvatamise eest saab last tegelikult kasvatanud vanem.

3. Puhuks, mil mitu inimest on last võrdselt vähemalt kaheksa aastat kasvatanud, tuleb kohtul nähtuvalt RPKS § 24 lg-test 8 ja 9 pelgalt oma siseveendumuse alusel otsustada, kes peaks saama pensioniõiguslikku staaži kasutada, sest juhiseid vaidluse lahendamiseks pole Riigikogu

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

andnud. Õiguslikult on tegemist lüngaga, mis on vastuolus Eesti Vabariigi põhiseaduse § 13 lõikes 2 sätestatud õigusselguse põhimõttega, kuna kohtunikul pole otsuse langetamisel millelegi tugineda olukorras, kui vanemad on võrdses olukorras mis tahes kriteeriume kõrvutades.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise